聖辨法義大乘經

藏文漢譯對照本

聖辨法義大乘經

題　解

本經有兩項主題。第一個主題是授記：釋迦牟尼佛講述了在無量阿僧祇劫以前，在一個叫做「華源」的世界裡，有一尊佛叫做「華生」。華生佛向得勝王及其眷屬作了開示，並授記寶源王子將會成佛，當時的華生如來就是現在的阿彌陀佛，而當時的寶源王子則是現在的觀自在菩薩。另一主題是華生如來所開示的教法：五蘊不堅無實，然而凡夫卻執著五蘊為堅實，並執著四種顛倒想——即視五蘊為恆常、可愛、潔淨、真實，因此受苦。

與本經授記主題類似的漢譯經文可參見《觀世音菩薩授記經》（CBETA, T12, no. 371）、《佛說如幻三摩地無量印法門經》（CBETA, T12, no. 372）。

{T247}༄༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་དྷརྨ་ཨརྠ་བི་བྷཾ་ག་ནཱ་མ་མ་ཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་ཏྲ།

བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཆོས་དང་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།

[42b.6]སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

[42b.6]འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཡང་ཐབས་ཅིག་གོ། །

[42b.7]དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བས་དགའ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ།

[43a.1]རིགས་ཀྱི་བུ་སྔོན་བྱུང་བ་འདས་པའི་དུས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པའི་ཡང་ཆེས་གྲངས་མེད་ཅིང་ཚད་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བ་འབྱོར་པ་རྒྱས་པ། བདེ་བ་ལོ་ལེགས་པ་ཉམས་དགའ་བ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དང་མི་རྣམས་ཀྱིས་གང་བ་ལག་མཐིལ་ལྟར་མཉམ་པར་གྱུར་པ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །རིགས་ཀྱི་བུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་འབྱུང་གནས་དེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ད་ལྟར་ཡང་བཞུགས་ཏེ། འཚོ་ཞིང་གཞེས་ལ་འཁོར་བཞི་དང་། ལྷ་དང་། ཀླུ་དང་། གནོད་སྦྱིན་དང་། དྲི་ཟ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དང་། ནམ་མཁའ་ལྡིང་དང་། མི་འམ་ཅི་དང་། ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་དང་། མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་ཏོ། །

聖辨法義大乘經

藏漢對照本繁體

梵語：Āryadharmārthavibhaṅganāmamahāyānasūtra

藏譯：'phags pa chos dang don rnam par 'byed pa zhes bya ba theg pa chen po'i mdo/

漢譯：聖辨法義大乘經

敬禮一切佛菩薩。

如是我聞：一時，世尊在舍衛國祇樹給孤獨園，與大比丘眾及大菩薩眾俱。

爾時，世尊告勝喜菩薩摩訶薩曰：

「善男子！乃往過去無量阿僧祇劫，有世界名曰『華源』。彼世界地平如掌，富樂熾盛，五穀豐熟，安隱歡喜，人民眾多，具足充滿。善男子！華源世界有佛，號曰『華生如來・應供・正遍知』，彼佛今現住世，為四眾、天、龍、夜叉、乾闥婆、阿修羅、迦樓羅、緊那羅、摩睺羅伽、人非人等，現在說法。

[43a.4]རིགས་ཀྱི་བུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་འབྱུང་གནས་དེ་ན་མིའི་དབང་པོ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་དབང་བྱེད་པ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །རིགས་ཀྱི་བུ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚོགས་རབ་ལ་སེམས་ཅན་དེ་དག་བདེ་ཞིང་ཡིད་བདེ་བ་སྐྱིས་ལ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་དང་ལྡན་ཞིང་བདག་གི་ཆུང་མས་མངོན་པར་དགའོ། །སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཤ་སྟག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་གཙོ་བོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་དམ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། རབ་དང་། ཕུལ་དང་། བླ་མ་དང་། བླ་མའི་ཡང་བླ་མ་དང་། བླ་ན་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་མཉམ་པ་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཤ་སྟག་གོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་རབ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མ་གཏོགས་པར་ཐེག་པ་གཞན་གྱི་མིང་ཡང་མི་གྲག་གོ། །

[43b.1]རིགས་ཀྱི་བུ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་བཙུན་མོའི་འཁོར་ནི་དགུ་ཁྲི་དགུ་སྟོང་ཡོད་དེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ། ཉིན་མཚན་དུ་ཆོས་འདོད་ཅིང་ཆོས་ལ་དགའ་བ་ཤ་སྟག་གོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དེའི་བཙུན་མོ་དམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡུད་[1]པ། སངས་རྒྱས་པའི་[2]ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ། ཉིན་མཚན་དུ་ཆོས་འདོད་པ། ཆོས་ཀྱི་ཀུན་དགའ་ལ་དགའ་བ་ཞིག་ཡོད་དེ།

[43b.3]རིགས་ཀྱི་བུ་རིན་ཆེན་དཔལ་དེ་ཆེན་པོ་ལ་འོས་པའི་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་འདུག་པ་དང་། དེའི་པང་ནས་བུ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ལྷའི་རྒྱན་གྱིས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ། ལྷའི་གོས་བགོས་པ་ལུས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ་ཞིག་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་བྱུང་ནས་གཞོན་ནུ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་གཞོན་ནུ་དེས་མ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཡུམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་དེ་འཚོའམ།

「善男子！華源世界有人王出世，為轉輪王，統領三千大千世界，名曰『得勝』。善男子！得勝王世[3]，人民安樂，具行十善，於己妻室喜足而住。國人純修一乘，所謂：純修於大乘，修於上乘，修於勝乘，修於妙乘，修於最勝尊上、無上無上上、無上乘，修於無等乘，修於無等等乘，修於不思議乘，修於無量乘[4]。善男子！得勝王世[5]，唯有大乘，尚不聞餘乘之名。

「善男子！得勝王有九萬九千后妃眷屬，眾妃不修餘乘，純屬大乘，晝夜一心希求於法、好樂於法。善男子！得勝王有一王后，名曰『寶德』，其為菩薩，殊妙可愛[6]，正信佛、法[7]、僧，歸屬大乘，晝夜求法，好於法樂[8]。

「善男子！寶德王后坐於大獅子座［時］，從彼懷中出生一子，天莊嚴具以為嚴飾，身著天衣，相好莊嚴，名曰『寶源』。甫一降生，即結跏趺，問其母曰：『母后！華生如來尚住世否？』

[43b.5]དེ་ནས་རྒྱལ་མོ་རིན་ཆེན་དཔལ་དེས་གཞོན་ནུ་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །བུ་གཅིག་ཀུན་མཁྱེན་འཇིག་རྟེན་མགོན། །བླ་ན་མེད་པ་དགའ་མཛད་པ། །ལྷ་དང་མི་དང་བཅས་པ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་དེ་འཚོའོ། །

[43b.5]དེ་ནས་རྒྱལ་བུ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཕ་མ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཡབ་ཡུམ་ཚུར་གཤེགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་དེ་ལ་བལྟ་བ་དང་། ཕྱག་བགྱི་བ་དང་། མཆོད་པ་དང་། བསྙེན་བཀུར་བགྱི་བ་དང་། ཆོས་མཉན་པའི་སླད་དུ་གཤེགས་སོ། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། ཡབ་ཡུམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ནི་ལྷ་དང་མིར་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་དཀའ་བ་མཛད་པ་སྟེ།

[43b.7]མ་གྲོལ་བ་རྣམས་གྲོལ་མཛད་མགོན། །ལོང་བ་རྣམས་ལ་མིག་སྦྱིན་མཛད། །ཆོས་ལ་དཔའ་ཞིང་ཆེར་དཔའ་བ། །ལྷུན་པོ་ལྟ་བུར་མི་གཡོས་སོ། །

[44a.1]དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་དང་། རྒྱལ་མོ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་བུ་དེ་བླངས་ཏེ། བཙུན་མོའི་འཁོར་དང་གཡོག་ཏུ་བཅས་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེའི་ཞབས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ལན་བདུན་བསྐོར་བ་བྱས་ཏེ། བརྒྱ་སྟོང་རི་བའི་མུ་ཏིག་གི་སེ་མོ་དོ་ཕུལ་ལོ། །ཕུལ་ནས་ཀྱང་འཁོར་དེ་ཉིད་དུ་འདུག་པར་གྱུར་ཏོ། །

「爾時，寶德王后告其子曰：

「『獨子！彼遍智、無上世間護、

令眾歡喜者，現住人天世。』

（「『唯一的孩子啊！那位具有遍知智慧的、無上的世間守護者、

令眾生感到歡喜的佛，現在正住在人天世間。』）

「爾時，寶源王子即白父母：『父王、母后！願來至此！應往華生如來・應供・正遍知所，於彼瞻視、頂禮、供養、承事，從彼聽法。何以故？父王、母后！彼［華生］如來於人天世間行諸難行[9]。

「『救護未脫者，能開盲者目，

於法極勇健，不動如須彌。』

（「『救護者（佛陀）能令未度脫者獲得解脫，開啟盲者的雙眼，

在法上極其勇猛，像須彌山一般不可動搖。』）

「爾時，得勝王與寶德王后旋即抱兒，偕同后妃眷屬及與僕眾，往詣彼世尊。至已，繞佛七匝，獻真珠瓔珞，價值百千。獻已，坐會眾中。

[44a.2]རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ནས་རྒྱལ་བུ་དེས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་བྱས་ནས་ཤིང་ཏ་ལ་བདུན་སྲིད་ཙམ་གྱི་བར་སྣང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འདུག་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་དེ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆར་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་དང་། སྤོས་ཀྱི་ཆར་རྣམས་ཀྱིས་གཏོར་མངོན་པར་གཏོར་ཏོ། །གཏོར་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །

[44a.3]སྟོན་པ་རྒལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ། །
བདག་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁྱོད། །བལྟ་བའི་སླད་དུ་འདིར་མཆིས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་བླ་ན་མེད། །ལྷ་དང་མི་ཡི་འཇིག་རྟེན་ན། །
ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་གང་བསྟན་དང་། །ཁྱོད་འདྲ་བ་ནི་ཡོང་མ་མཆིས། །

སེམས་ཅན་ཤུལ་ངན་ལྷུང་གྱུར་ཅིང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་དབང་མཆིས་རྣམས། །
ཐེག་པ་དམན་ལ་གཞག་མཛད་ནས། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྗོད་པར་མཛད། །

「善男子！爾時，寶源王子以神通力，飛騰虛空而住，去地七多羅樹，以寶雨、華雨、香雨普散、遍散，散於[10]華生世尊，散已，白世尊言：

「『導師已越渡，令眾脫苦河，
為瞻遍智尊，故我來詣此。
（「『導師您已經超越［有寂二邊］，也能救眾生度越寬廣的苦河。
為了瞻仰具遍知智慧的您，我特來拜謁。）

「『無上世間護，所示諸功德，
一切人天世，無有如汝者。
（「『無上的世間救護主，您顯示的諸多功德，
在人天世間中，無人能夠比擬。）

「『眾生墮惡習，隨轉貪瞋者，
先令入小乘，而後說大乘。
（「『對於墮入惡劣習氣，生起貪瞋的眾生，
先令他們修習小乘，然後再說大乘法。）

ཐབས་ལ་མཁས་ཤིང་དཔའ་བ་སྟེ། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་གྱུར། །
ཆོས་ནི་དོན་ཏེ་ཆོས་ཀྱིས་ངོམས། །ཆོས་སྟོམ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་པོ། །

གང་དག་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ། །ཆོས་དེ་སྙིང་པོ་མེད་མཁྱེན་ནས། །
ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་མཁྱེན། །དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དཀའ་བ་མཛད། །

[44a.6]དེ་ནས་གཞོན་ནུ་དེས་ཚིག་འདི་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལ་བསྟོད་ནས་ཡང་བསྐོར་བ་བྱས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་དྲུང་དུ་འདུག་གོ། །

[44a.6]དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་པད་མའི་འདབ་མ་ལྟར་ཡངས་པའི་སྤྱན་གྱིས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་གཟིགས་ཏེ། འཁོར་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མཁྱེན་ནས། རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །

「『善巧具勇悲，能以法義者，
於法令生信[11]，說法功德源。
（「『您善巧、勇猛，且具有大悲心，以法義令眾生對佛法生起信解，
因開示佛法，而成為功德的源泉。）

「『諸法無生故，知其不堅實，
汝以悟法性，而行諸難行[12]。』
（「『您了知諸法無生、非堅實，
您了悟法性，於是您行著難行的事業。』）

「寶源王子以此偈言讚歎世尊已，即作繞行，復坐其前。

「爾時，世尊視瞻十方，其目修廣如蓮華葉，知四眾之心與心所思，即告得勝王曰：

[44a.7]རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཡིན་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་སྙིང་པོར་འདུ་ཤེས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ། དྲི་ང་བ། ཁྲག་དང་རྣག་འབྱུང་བ། ཤིང་དང་། པོང་བ་དང་། ལམ་དང་མཚུངས་པ། སྙིང་པོ་མེད་པ། གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། དགའ་བ་དང་མི་དགའ་བར་འབྲེལ་བ། སྲིད་པའི་ལུ་གུ་རྒྱུད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་སྦྲེལ་བ། ཉོན་མོངས་པ་མང་བ། སྨད་པ་ཡིན་ན་སྙིང་པོ་མེད་པ་ལ་སྙིང་པོར་འདུ་ཤེས། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འདུ་ཤེས། མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པར་འདུ་ཤེས། མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འདུ་ཤེས། བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་རང་གི་ལས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྲིས་པ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་རྨ་བྱའི་མཇུག་ཚོགས་ཚོན་སྣ་ལྔ་པ་དེ་ལ་རི་མོ་མཁན་གྱིས་བྲིས་པ་ཡང་མེད། ཚོན་ཀྱང་ཅི་ཡང་མེད་དེ། དེ་ནི་རང་གི་ལས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྲིས་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་ལས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྲིས་པ་ཕན་ཚུན་གྱི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དག་གོ། །

[44b.4]དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མི་ཕམ་དབང་ཕྱུག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བསྐོར་བ་བྱས་ནས། བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ཏེ། པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ལུས་བཏུད་ལུས་སྨད་དེ་སོར་མོ་བཅུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །

[44b.5]བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕུང་པོ་འདི་དག་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ་དྲི་ང་བ། ཁྲག་དང་རྣག་འབྱུང་བ། ཤིང་དང་། པོང་བ་དང་། རྩིག་པ་དང་། ལམ་དང་འདྲ་བ། སྙིང་པོ་མ་མཆིས་པ། གཡོ་བ་མ་མཆིས་པ་ལགས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་སྙིང་པོར་འདུ་ཤེས་ཏེ། ཡང་དག་པ་མ་ལགས་པ་ཕྱོགས་པ། ལོངས་པ་དང་འདྲ་བ། གཏི་མུག་ལ་གཞོལ་བ། མུན་པ་དང་རབ་རིབ་དང་། ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚང་ཚིང་ཐིབས་པོས་གཏིབས་པ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་ཟབ་སྟེ། ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་ཤིང་འདྲ་བ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་བཤད་པ་འདི་དག་ལ་ཡང་དག་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལགས་སམ།

「『大王！彼五蘊者不堅無實，愚人凡夫卻作實想。大王！諸蘊者，色惡生臭，亦出膿血，如木、瓦礫[13]、亦如道路，不堅、不動[14]，喜憂相雜，染愛鎖鏈交相連綴，煩惱熾盛，實應毀厭。［然諸凡愚，］於不堅實而作實想，於無常者而作常想，於不可愛作可愛想，於不潔淨作潔淨想，於不真實作真實想。大王！五蘊乃由自業所畫。大王！譬如孔雀尾具五色，彼非畫師所畫，亦非染色，乃彼自業所畫。大王！諸凡愚者，亦彼自業所畫，因緣相生。』

「爾時，無能勝自在菩薩摩訶薩於彼會中，從座而起，繞行世尊已，偏袒右肩，右膝著地，合十指掌，禮佛白言：

「『世尊！此諸蘊者，色惡生臭，亦出膿血，如木、瓦礫、牆壁、亦如道路，不堅、不動，愚迷凡夫卻作實想。彼等乃為顛倒，如盲似迷，陷於愚癡，覆於暗翳，眾見稠林之所遮蔽。世尊！此四法蘊[15]，深如虛空。世尊！頗有眾生，得聞是經言說章句，生實信否？』

[45a.1]དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་འབྱུང་སྟེ། མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་ཏོ། །སྲེད་པས་ཉམ་ཐག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྲེད་པ་གཅོད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱ་ངན་སེལ་ཏོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྙིང་པོ་མེད་པར་ཤེས་ཏེ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་ཤིང་འདྲ་བར་ཤེས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་དེ། དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སེམས་ཅན་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

[45a.4]བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་དེས་སེམས་ཅན་བསྟན་པ་འདི་བཤད་པ་ན་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་བུ་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱལ་མོ་རིན་ཆེན་དཔལ་དེ་དང་། བཙུན་མོའི་འཁོར་དང་། གཡོག་འཁོར་དུ་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་བྲེགས་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ་། །

「華生世尊告［無能勝自在］菩薩摩訶薩曰：『善男子！菩薩摩訶薩皆為淨諸眾生而出興於世，隨其所樂為眾說法，為愛逼者，能斷其愛，為苦迫者，能除其憂，知諸法無實如同虛空，能令眾生住於法性，是謂諸菩薩能淨眾生。』

「華生世尊・如來・應供・正遍知說此眾生教法已，得勝王即攜其子、寶德王后，並偕后妃眷屬以及僕眾，剃除鬚髮，於世尊前捨俗出家。

[45a.5]དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དག་རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་འདི་ལ་ལྟོས། རིགས་ཀྱི་བུ་དག་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འདིས་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་དེ། ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཆོས་སྨྲ་བར་གྱུར་ཏོ། །འདི་ནི་རྟག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འདིའི་ཕར་གྱུར་ཏེ། རྟག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འདིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དག་རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་འདི་ནི་ང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་མ་ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་དུ་མ་བཀོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་འདུག་ནས། དེ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། སྐྱེས་བུ་འདུལ་བའི་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ། བླ་ན་མེད་པ། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་ཟེར་ཀུན་ནས་མངོན་འཕགས་དཔལ་བརྩེགས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་ཀུན་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ཡང་དག་པར་བྲིས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ནི་ཚད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཚེའི་ཚད་ནི་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཐུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ནི་ལོ་འབུམ་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །

[45b.3]རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ལུང་བསྟན་པ་བརྗོད་པ་བཤད་པ་ན་སྲོག་ཆགས་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པ་སྙམ་དུ་ཁྱོད་དོགས་ཤིང་ཐེ་ཚོམ་ཟའམ་ཡིད་གཉིས་སུ་གྱུར་ན་དེ་ལྟར་མི་བལྟའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེ་ཏོག་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེར་ཆོས་བསྟན་པར་གྱུར་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་གཞོན་ནུ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པ་སྙམ་དུ་ཁྱོད་དོགས་ཤིང་ཐེ་ཙོམ་ཟའམ་ཡིད་གཉིས་སུ་གྱུར་ན་དེ་ལྟར་མི་བལྟའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་འདི་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་བུར་གྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེས་ང་ལས་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །

「爾時，世尊告會眾曰：『諸善男子！汝等且觀此幼王子！諸善男子！此善士已於九百九十萬俱胝那由他佛所植諸善根，一切生中演說佛法。此人［一切生中］恆作善士父。善士恆時成熟眾生，令得阿耨多羅三藐三菩提。諸善男子！我般涅槃後，此寶源王子即當作佛，坐眾寶莊嚴菩提樹下，證菩提時，號曰「普明高顯吉祥峯王如來・應供・正遍知・明行足・善逝・世間解・無上士・調御丈夫・天人師・佛・世尊[16]」。彼世界名「眾寶普嚴[17]」，有無量聲聞眾。彼佛壽量九十六俱胝那由他劫。彼像法住世七百五十萬歲。』

「善男子！爾時，［華生世尊］說彼菩薩摩訶薩授記事時，八萬四千含生得無生法忍。善男子！時彼如來，豈異人乎？汝勿懷疑，莫作是觀。何以故？善男子！時華生如來者，即阿彌陀如來・應供・正遍知是，於彼世界演說佛法。善男子！時彼寶源王子，豈異人乎？汝勿懷疑，勿造斯觀。何以故？善男子！時得勝王之子，即觀自在菩薩是，［華生］如來親自授記彼當作佛。」

[45b.7]དེ་ནས་འཁོར་དེའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བས་དགའ་ཞེས་བྱ་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སོར་མོ་བཅུའི་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ནི་སེམས་ཅན་དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣ་ལམ་དུ་གྲག་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ན། གང་དག་ཡི་གེར་འདྲི་བ་དང་། ཡི་གེར་འདྲིར་སྩོལ་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། ཁ་ཏོན་བགྱིད་པ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། བདུག་པ་དང་། སྤོས་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་འཚལ།

[46a.2]དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བས་དགའ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་གང་དག་གིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་མདོ་སྡེ་འདི་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་དག་གང་གི་རྣ་ལམ་དུ་གྲག་པར་གྱུར་ལ་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་གང་ན་མདོ་སྡེ་འདི་ལྟ་བུ་དག་འཛིན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་དག་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཕྱི་མའི་ཚེ་ཕྱི་མའི་དུས་ན་བུད་མེད་གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་འཆང་ངམ། ཀློག་ན་དེ་བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་རྗེས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དེའི་བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཐ་མ་ཡིན་ནོ། །འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །

[46a.5]བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བས་དགའ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་དང་། དགེ་སློང་དེ་དག་དང་། ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་དེ་དང་། ལྷ་དང་། མི་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དང་། དྲི་ཟར་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཡི་རངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ།། །།

[46a.7]འཕགས་པ་ཆོས་དང་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྫོགས་སོ།། །།

爾時，彼會中之勝喜菩薩摩訶薩即向世尊合十指掌，而白世尊：「世尊！今此法門，眾生未植善根者，經耳尚難，何況若自書寫、若教人書、若受持、讀誦，或以鮮花、燒香、末香而作供養？」

爾時，世尊告勝喜菩薩摩訶薩曰：「善男子！若有眾生，承事恆河沙數諸佛世尊，乃得聞是經典。善男子！若有眾生，聞是法門不生懷疑，命終之後，當生極樂世界。善男子！在在處處，若人受持此經，彼處即是所應禮敬。善男子！後世後時，若有女人受持、讀誦此法門，後當生極樂世界，是為最後女身［，更不復受］，臨命終時，當能得見阿彌陀如來。」

世尊說是語已，勝喜菩薩摩訶薩與諸菩薩、比丘、一切會眾，及諸世間天、人、阿修羅、乾闥婆等皆大歡喜，於世尊所說，稱揚讚歎。

聖辨法義大乘經

[46a.7]རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ།། །།

印度和尚勝友、施戒、主校譯師佛僧耶謝德翻譯、校訂、抉擇。

註釋

1 此處將 ཚིག་རབ 按照關於觀自在菩薩的其它本生傳記文本讀作 ཚེ་རབས 而譯。

2 參見《大寶積經》卷二十八：「善男子！諸佛如來正真正覺所行之道，彼乘名為大乘，名為上乘，名為妙乘，名為勝乘，名無上乘，名無上上乘，名無等乘，名不惡乘，名為無等等乘。善男子！以是義故名為大乘。」（CBETA, T11, no. 310） རིགས་ཀྱི་བུ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐེག་པ་གང་གིས་གཤེགས་པའི་ཐེག་པ་དེ་ལ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཐེག་པ་མཆོག་ཅེས་བྱ། ཐེག་པ་རབ་ཅེས་བྱ། ཐེག་པ་རབ་མཆོག་ཅེས་བྱ། ཐེག་པ་ཐུབ་བོ་ཞེས་བྱ། ཐེག་པ་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ།ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ། ཐེག་པ་གོང་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ། ཐེག་པ་མཉམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ། ཐེག་པ་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ། ཐེག་པ་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །
以及《集一切福德三昧經》卷二：「淨威！三莊嚴中，多聞莊嚴最可稱歎、最勝尊上、無上、無上上。」（CBETA, T12, no. 382）以及《大般若波羅蜜多經》卷七：「舍利子！修行般若波羅蜜多諸菩薩摩訶薩，諸相應中與般若波羅蜜多相應為最第一、最尊最勝、最上最妙、最高最極、無上無上上、無等無等等。」（CBETA, T05, no. 220）

3 同前註。

4 依前後文義，此處應做 སྟུག 今據此而譯。然而，諸家刻版均做 སྟུད། 待考。

5 《གཡུང》《ལི》《པེ》《ཅོ》《ཞོལ》དང་། 今據此而譯。

6 此處按朵宮版 སྟུག་པ 譯。

7 此處按除德格版外其餘各版 སངས་རྒྱས་དང་ཆོས 譯。

8 關於觀自在菩薩的其它本生傳記文本中此處作 ཆོས་ཀྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ལ་དགའ་བ，即「好樂法園」。

9 關於觀自在菩薩的其它本生傳記文本中此處作 དགའ་བ་མཛད་པ，即「令眾歡喜」。

10 參見《佛說大乘菩薩藏正法經》卷五〈二 無怖夜叉品〉：「時無怖夜叉即以天妙曼陀羅花、優鉢羅花、鉢訥摩花、俱母陀花、奔拏利迦花，及彼天妙栴檀香末，散於佛上而伸供養，普散遍散周廣而散，散已合掌住立佛前。」（CBETA, T11, no. 316）
以及《大方等大集經菩薩念佛三昧分》卷一〈一 序品〉：「即以天多摩羅跋香、天沈水香、天多伽羅香、天末栴檀香、及牛頭栴檀香，如是等種種諸香，慇懃再三散於佛上已，復以天散華、及天雞婆羅華、摩訶雞婆羅華、曼陀羅華、摩訶曼陀羅華、曼殊沙華、摩訶曼殊沙華、阿地目多華，以如是等種種眾華，亦慇懃再三散於佛上。」（CBETA, T13, no. 415）

11 於法令生信：原文寫做 ཆོས་ཀྱིས་ངོམས，義為「以法令滿足」。此處按照關於觀自在菩薩的其它本生傳記文本讀作 ཆོས་ཀྱི་དོན་དེ་ཆོས་ལ་མོས 而譯。

12 關於觀自在菩薩的其它本生傳記文本中此處作 དགའ་བ་མཛད，即「而令眾歡喜」。

13 參見《維摩詰所說經》卷一〈二 方便品〉：「是身無知，如草木瓦礫。」（CBETA, T14, no. 475）

14 不動：原文寫做 གཡོ་བ་མེད་པ，梵文寫做 nirīhatva 或 niśceṣṭaḥ，義為無動搖、無行動、不起作用、無動力、不能動的。鳩摩羅什將之譯做「無作」（《維摩詰所說經》卷一〈二 方便品〉：「是身無作，風力所轉」［CBETA, T14, no. 475］《文殊師利問菩提經》：「若以身得，身則無知、無作，如草木瓦石，四大所造從父母生……」［CBETA, T14, no. 464］）。唐朝的菩提流支則將之譯為「無思」（《大乘伽耶山頂經》：「若身證者，身是頑鈍，無覺、無思，猶如草木、牆壁、瓦石，從於四大父母所生，無常敗壞散滅之法……」［CBETA, T14, no. 467］）。

15 此處按前後經文似應作「五法蘊」，待考。

16 參見《佛說如幻三摩地無量印法門經》卷三：「觀自在菩薩摩訶薩，即於眾寶莊嚴菩提樹下，安處其座成等正覺。成正覺已，號曰普明高顯吉祥峯王如來．應供．正等正覺．明行足．善逝．世間解．無上士．調御丈夫．天人師．佛．世尊」（CBETA, T12, no. 372）

17 參見《佛說如幻三摩地無量印法門經》卷三：「勝華藏菩薩白佛言：『世尊！彼佛世界豈不亦以極樂為名邪？』佛言：『不也。善男子！彼世界名眾寶普嚴。』」（CBETA, T12, no. 372）

《聖辨法義大乘經》 編譯團隊：

講經法師：堪布確英多傑
圓滿法藏編譯委員會　恭譯
設計排版：王紹宇、張春靜

圓滿法藏·佛典漢譯
THE KUMARAJIVA PROJECT